

**SOPIMUS LISÄKOMPENSAATIESTA KUORMIEN
OSALLISTUMISESTA JÄRJESTELMÄSUOJAAN
[YHTIÖ]
sekä
TEOLLISUUDEN VOIMA OYJ**

1

SOPIMUKSEN TARKOITUS

[Yhtiö], Y-tunnus [] (Myyjä) ja Teollisuuden Voima Oyj, Y-tunnus 0196656-0 (TVO) ovat tehneet seuraavan sopimuksen Myyjän osallistumisesta järjestelmäsuojan kuormien ylläpitoon. Järjestelmäsuojan kuormat varataan Olkiluoto 3:n verkosta irtoamisen varalle.

TVO on sähköä tuottava voimayhtiö, jonka rakenteilla oleva kolmas noin 1600 MW ydinvoimalaitosyksikkö Olkiluoto 3 (OL3) otetaan laitostoimittajan ilmoituksen mukaan kaupalliseen käyttöön vuoden 2018 aikana.

Fingrid Oyj (Fingrid) on Energiaviraston 19.1.2015 (dno 831/410/2013) päätöksellä määrätty sähkömarkkinalain mukaiseksi järjestelmävastaavaksi kantaverkonhaltijaksi, joka vastaa Suomen sähköjärjestelmän teknisestä toimivuudesta ja käyttövarmuudesta sekä häiriöiden hallinnasta. Järjestelmäsuoja on osa Fingridin järjestelmävastuuta ja sen toteuttaminen kuuluu Fingridin järjestelmävastuun piiriin.

Fingrid ja TVO on keskenään sopineet sellaisen teknisen OL3:n järjestelmäsuojan toteuttamisesta, joka OL3:n äkillisesti kantaverkosta irtauduttua kytkee välittömästi irti erikseen sovittavia kuormia siten, että kantaverkkoon kohdistuva tehomuutos saa olla enintään 1300 MW. Järjestelmäsuojan toimintavarmuus on sähköjärjestelmän käyttövarmuuden ehdoton edellytys.

Koska järjestelmäsuoja on osa kantaverkonhaltijan järjestelmävastuuta, Fingrid hoitaa irti kytkettävien kuormien hankinnan ja solmii sen mukaisesti kustannusperusteiset sopimukset sekä toteuttaa järjestelmäsuojan yhdessä asianomaisten yritysten kanssa. Fingrid vastaa irti kytkettäviä kuormia koskevien sopimustensa puitteissa järjestelmäsuojaan liitettyjen kuormien monitoroinnista, tiedonsiirtoyhteyksien valvonnasta sekä suurimman sallitun tehomuutoksen tai tehonrajoitustarpeen välittämisestä TVO:lle, joka sitoutuu noudattamaan Fingridin ilmoittamaa teho-ohjetta.

Tästä syystä Fingrid ja Myyjä ovat tehneet erillisen sopimuksen Myyjän osallistumisesta järjestelmävastuun toteuttamiseen Myyjän kuormien luovuttamisella järjestelmäsuojan piiriin.

Tämän Fingridin ja Myyjän välisen sopimuksen lisäksi Fingrid ja TVO ovat sopineet, että TVO maksaa Myyjälle lisäkompensaatiota avoimin ja syrjimättömin periaattein, joista ehdoista on tarkoitus sopia tällä sopimuksella (Lisäkompensaatiosopimus).

Selvyyden vuoksi todetaan, että kaikki yllämainitut sopimukset ovat itsenäisiä, mutta liittyvät kaikki OL3:n järjestelmäsuojan toteuttamiseen, josta Fingridillä on sähkömarkkinalakiin perustuva ensijainen vastuu.

2

SOPIMUKSEN VOIMASSAOLO

Sopimus tulee voimaan, kun se on molemmin puolin allekirjoitettu.

Sopimuksen soveltaminen alkaa, kun Myyjän kuormat on Fingridin ja Myyjän välisen sopimuksen mukaisesti hyväksytysti testattu, kuitenkin aikaisintaan 1. elokuuta 2018.

Sopimus on voimassa 30. marraskuuta 2020 asti, ellei kohdista 12.2 ja 12.3 muuta johdu.

3 MYYJÄN JÄRJETELMÄSUOJAAN OSALLISTUVALLE KUORMALLE ASETETTAVAT VAATIMUKSET

Järjestelmäsuojan ylläpitoon hyväksyttävän kuorman tulee täyttää Fingridin asettamat vaatimukset, joista on sovittu Myyjän ja Fingridin välisessä sopimuksessa.

4 SOPIMUKSEN PIIRISSÄ OLEVA KUORMA

Sopimuksen piirissä olevat kuormat ja sopimusmäärät on määritelty kohteittain liitteessä 1.

5 KUORMAN YLLÄPIDON TOTEUTUS

Myyjän tulee ylläpitää kohdekohtainen kuorman sopimusmäärä niillä laitteilla, jotka on kulloinkin kytketty sähköjärjestelmään ja sillä tavalla, kun niistä on sovittu Myyjän ja Fingridin välisessä sopimuksessa.

Myyjä ilmoittaa päivittäin klo 9 mennessä TVO:lle seuraavan vuorokauden tuntikohtaisen kuormien ylläpitosuunnitelman. TVO voi ilmoittamalla etukäteen, viimeistään klo 11 mennessä seuraavalle vuorokaudelle, vapauttaa kuormat järjestelmäsuojan piiristä, jos OL3:n tuotantoteho ei edellytä järjestelmäsuojan päälläoloa esimerkiksi sähkön markkinatilanteen vuoksi tai OL3 vuosihuolloissa taikka häiriöissä. TVO voi tehdä ilmoituksen myös pidemmälle ajalle kuin seuraavalle vuorokaudelle ja tarvittaessa muuttaa ilmoitusta viimeistään kello 11 seuraavan vuorokauden osalta. Myyjällä on oikeus käyttää kuormaa muilla markkinoilla, kun se on vapautettu järjestelmäsuojan piiristä TVO:n ilmoituksella.

Myyjä voi olla ylläpitämättä Fingridin ja Myyjän välillä sovittua kuormaa pidempiaikaisen huollon, korjausten tms. syyn vuoksi ilmoittamalla tästä etukäteen TVO:lle ja Fingridille kutakin käyttöpäivää edeltävänä päivänä klo 9 mennessä.

Mikäli järjestelmäsuojan ylläpitoon osallistuva kuorma jää laitteiston vian, pysähtymisen tai poikkeuksellisen tuotannollisen syyn seurauksena pois käytöstä, Myyjä ilmoittaa tapahtumasta välittömästi TVO:lle ja Fingridille.

Myyjällä ei ole velvollisuutta toimittaa korvaavaa kuormaa Fingridin käyttöön, mikäli kuorma ei ole kytkettynä sähköjärjestelmään tai järjestelmäsuojaan.

Myyjälle maksetaan kohdan 7 mukaisia korvauksia vain niiltä ajanjaksoilta, jolloin TVO ei ole vapauttanut kuormia ja enimmillään pyydetystä tehomäärästä. Selvyyden vuoksi todetaan, että Myyjälle ei makseta kohdan 7 mukaisia maksuja myöskään siltä ajalta, kun kuormat on vapautettu tai järjestelmäsuoja poistettu käytöstä Fingridin määräyksellä.

5.1 Kuorman käyttö ylläpitojaksoilla jaksoilla 1 ja 2

Sopimuskauden voimassaolo jakautuu kahteen ylläpitojaksoon, joiden osalta OL3 käyttö eroaa toisistaan. Ylläpitojakso 1 kattaa OL3 koekäytön ja alkaa 1.8.2018 ja päättyy ylläpitojakson 2 alkaessa. Ylläpitojaksoon 2 siirytään OL3:n täyden tehon/kuukauden jatkuvan koekäytön alkaessa, jonka OL3:n laitostoimittaja on ilmoittanut tapahtuvan joulukuussa 2018, ja se kestää sopimuskauden loppuun saakka.

Fingrid ilmoittaa Myyjälle erikseen ylläpitojakson 2 täsmällisen alkamisajankohdan.

Ylläpitojaksolla 1 järjestelmäsuojaa käytetään OL3:n koekäyttöjen aikaisen tuotantotehon edellyttäessä järjestelmäsuojan päällä oloa siten, kun Fingridin ja Myyjän välisessä sopimuksessa on sovittu. Lisäksi järjestelmäsuojan toiminta testataan kokonaisuudessaan sisältäen kuormien irtikytkennän ennen kuin OL3:n tuotantoteho nostetaan tasolle, joka edellyttää järjestelmäsuojan päälleoloa. Ylläpitojakson 1 koekäyttöjen aikana OL3 tullaan tämän hetkisten suunnitelmien mukaan kytkemään viisi kertaa irti verkosta sellaisella tuotantoteholla, joka edellyttää järjestelmäsuojan oloa ja kuormien irtikytkentää.

5.2 Irtikytketyneiden kuormien kytkentä takaisin verkkoon

Myyjä voi kytkeä irtikytketyneet kuormat takaisin verkkoon vain Fingridiltä saadun kytkentäluvan jälkeen tai 3 tunnin irtikytkentäajan ylittyessä ilmoittamalla tästä Fingridille. Irtikytketyntilanteessa Myyjän tulee aina ottaa yhteys Fingridiin. Fingrid ottaa mahdollisuuksien mukaan yhteyttä Myyjään havaitessaan irtikytkennän tapahtuvan.

6 KUORMAN YLLÄPIDON RAPORTOINTI JA SEURANTA

Myyjä toimittaa Fingridille ja TVO:lle tiedot Fingridin ja Myyjän välisen sopimuksen liitteen 2 mukaisesti. Liitteessä 2 kuorman haltijalla tarkoitetaan Myyjää.

Fingridillä on oikeus tarkistaa järjestelmäsuojan piiriin kuuluvan kuorman toiminnallisuudet osana järjestelmäsuojaan irtikytkentäaika mukaan lukien.

Mikäli Fingridin tekemän seurannan perusteella näyttää siltä, ettei Myyjä ole ylläpitänyt Fingridin edellyttämiä toiminnallisuuksia, tulee Myyjän 30 päivän kuluessa antaa Fingridin pyytämä selvitys kuorman ylläpitoa koskevista puutteista.

Jos selvitys edellyttää toiminnallisuuden tarkistusta Fingridin vaatimuksesta tehtävin mittauksin ja niissä todetaan kuorman täyttävän Fingridin vaatimukset, vastaa mitausten kustannuksista Fingrid Myyjän ja Fingridin välisen sopimuksen mukaisesti.

7 MAKSUT

Fingrid maksaa Myyjälle korvausta osallistumisesta järjestelmäsuojan kuormien ylläpitoon Myyjän ja Fingridin välisen sopimuksen mukaisesti. Sen lisäksi TVO suorittaa Myyjälle seuraavat lisäkorvaukset todennettujen määrien mukaisesti, kuitenkin korkeintaan liitteessä 1 määritellystä kohdekohtaisesta kuorman sopimusmäärästä:

7.1 Kapasiteettikorvauksen lisäosa

TVO suorittaa Myyjälle kapasiteettikorvauksen lisäkorvausta mittauksin todennetusta järjestelmäsuojaan ylläpidetystä kuormasta. Maksuperusteena käytetään kullekin tunnille kyseisen ja edellisen 7 tunnin hetkellistä minimitehoa, siltä osin kun kuorma on ollut järjestelmäsuojan piirissä.

Kapasiteettikorvauksen lisäkorvaus on x,xx €/MWh kohteessa/kuormalle A.

Kapasiteettikorvauksen lisäkorvaus on x,xx €/MWh kohteessa/kuormalle B.

7.2 Vuorokausimarkkinaperusteinen korvaus

TVO maksaa myyjälle vuorokausimarkkinaperusteisen korvauksen. Korvaus maksetaan niiltä tunneilta, jolloin Suomen hinta-alueen vuorokausimarkkinan hinta ylittää asetetun raja-arvon. Korvaus maksetaan tunneittain vuorokausimarkkinan tuntihinnan ja raja-arvon erotuksen suuruisena. Maksuperusteena käytetään kullekin tunnille kyseisen ja edellisten 7 tunnin hetkellistä minimitehoa, siltä osin kun kuorma on ollut järjestelmäsuojan piirissä. Maksettavan vuorokausimarkkinaperusteisen korvauksen yläraja on kaikissa tilanteissa 1500 €/MWh.

Vuorokausimarkkinaperusteisen korvauksen raja-arvo on x,xx €/MWh kohteessa/kuormalle A.

Vuorokausimarkkinaperusteisen korvauksen raja-arvo on x,xx €/MWh kohteessa/kuormalle B.

8 MAKSUEHDOT

8.1 Lisäkorvaus

Myyjä tekee laskut perustuen itse rekisteröimäänsä mittaustietoon. Mittaukset pyöristetään 0,1 MW:n tarkkuuteen. Fingrid tarkistaa kuormien oikeellisuuden keräämänsä mittaustiedon perusteella ennen maksujen suorittamista.

Myyjä lähettää TVO:lle edellisen kuukauden kuormien ylläpitoa koskevan laskun kohdan 7 mukaisista lisäkorvauksista kunkin kuukauden 10. päivänä tai sitä seuraavana ensimmäisenä arkipäivänä. Laskun eräpäivä on 30 päivää siitä, kun TVO on vastaanottanut laskun. Lasku katsotaan maksetuksi, kun maksu on lähtenyt TVO:n tililtä Myyjän osoittamalle tilille.

8.2 Viivästyskorko

Jos sopimuspuolen maksusuoritus viivästyy, sopimuspuoli maksaa laskun eräpäivästä suorituksen saapumispäivään laskussa mainittua vuotuista viivästyskorkoa, joka on kulloinkin voimassa olevan korkolain mukainen.

8.3 Arvonlisävero

Tässä sopimuksessa mainittujen maksujen lisäksi TVO maksaa Myyjälle kulloinkin voimassa olevan arvonlisäveron.

8.4 Myyjän takaisinmaksuvelvollisuus

Mikäli epäonnistunut irtikytkentä, kohdan 6 mukainen Fingridin tarkistus, muu Myyjän ja Fingridin välisen sopimuksen mukainen testi tai Fingridin tekemä seuranta osoittaa, että Myyjän ylläpitämä kuorma on ollut sovittua pienempi tai kuorman toiminnallisuudet ovat Myyjän ja Fingridin välisestä sopimuksesta poikkeava, Myyjä maksaa TVO:n maksamat korvaukset takaisin niiltä osin, kuin ne ovat perustuneet todellista suurempaan kuormamäärään. Mikäli kuorman toimimattomuuden alkuaika ei pystytä määrittämään, epäkuntoisuusaika on puolet edellisestä testauksella tai irtikytkennällä todennetusta kuorman toiminnasta.

Mikäli Myyjä jättää määräaikaan mennessä tekemättä kohdan 6 mukaisen Fingridin pyytämän selvityksen, Myyjä maksaa takaisin TVO:n maksamat korvaukset selvitystä koskevalta ajanjaksolta.

9 YLIVOIMAINEN ESTE

Sopimuspuolilla on oikeus ylivoimaisen esteen (force majeure) sattuessa rajoittaa kuorman ylläpitoa tai keskeyttää se kokonaan. Lisäksi Fingridillä on oikeus rajoittaa ylivoimaisen esteen sattuessa myös järjestelmäsuojan ylläpitoa tai keskeyttää se kokonaan.

Ylivoimaiseksi esteeksi katsotaan sellainen sopimuspuolesta riippumaton tapahtuma, joka ei ollut sopimuspuolten tiedossa tätä sopimusta tehtäessä ja jota sopimuspuoli ei ole voinut estää tai jonka vaikutuksia ei ole voitu välttää kohtuulliseksi katsottavilla toimilla ja joka tekee sopimuksen mukaisen kuorman tai järjestelmäsuojan ylläpidon mahdottomaksi tai vaikeuttaa sitä olennaisesti tai tekee sen muuten kohtuuttomaksi.

Ylivoimaisia esteitä ovat sota, sisäiset levottomuudet, ilkeävalta, sabotaasi, räjähdys, tulipalo, pitkäaikainen voimalaitosvika, rajumyrsky tai muu poikkeuksellinen sääolosuhde, yleinen liikenteen keskeytyminen, lakko tai avainryhmän työnseisaus, työntantajjärjestön määräämä työsulku, viranomaisten toimenpide tai muu vaikutuksiltaan yhtä merkittävä ja epätavallinen syy.

Ylivoimaisen esteen ilmaantumisesta, sen arvioidusta kestoajasta, samoin kuin sen poistumisesta Sopijapuoli ilmoittaa toiselle sopimuspuolelle viivytyksettä. Tältä ajalta TVO ei maksa tämän sopimuksen mukaisia korvauksia Myyjälle.

10 VAHINGONKORVAUS

Sopimuspuolet eivät ole vastuussa vahingosta, joka on aiheutunut tämän sopimuksen piiriin kuuluvasta suorituksesta tai laiminlyönnistä, ellei vahingon osoiteta aiheutuneen sopijapuolen tai hänen palveluksessaan olevan tahallisesta tai törkeän huolimattomasta menettelystä. Sopimuspuolet eivät ole vastuussa toisilleen epäsuorista tai välillisistä vahingoista, kuten esimerkiksi saamatta jääneestä voitosta, tuotannon menetyksestä, vahingoittuneesta raaka-aineesta, tuotannon uudelleen käynnistämisestä tai sopimuspuolen kolmannelle osapuolelle aiheuttamista vahingoista.

11 EPÄSUHTEEN POISTAMINEN

Mikäli sopimuspuolista riippumattomat syyt johtavat sopimuksen suoritusvelvollisuuksien ilmeiseen epäsuhteeseen, sopimuspuolet neuvottelevat maksujen tai muiden sopimusehtojen tarkistamisesta ja sopivat ratkaisun epäsuhteen poistamiseksi. Tällaisia syitä ovat taloudellisten tai kaupallisten olosuhteiden muutokset, lainsäädännössä tapahtuvat muutokset, viranomaisten toimenpiteet tai muut syyt, joita ei ole voitu ottaa kohtuudella huomioon sopimusta tehtäessä.

12 SOPIMUKSEN SIIRTÄMINEN, MUUTTAMINEN JA PURKU

12.1 Sopimuksen siirtäminen

Sopimuspuoli saa siirtää sopimuksen kolmannelle osapuolelle vain toisen sopimuspuolen ja Fingridin kirjallisella suostumuksella.

12.2 Sopimuksen muuttaminen

Sopimuspuolet sopivat mahdollisuuksien mukaan etukäteen kuormien ominaisuuksien merkittävien muutosten vaikutuksista ylläpidettävään kuorman määrään. Kaikki

muutokset on tehtävä kirjallisesti, kaksin alkuperäiskappalein asianmukaisin allekirjoituksin.

Mikäli sopimuksen piirissä olevan kuorman käyttö loppuu tai muuttuu oleellisesti kyseisessä kohteessa tapahtuvien muutosten seurauksena, se poistetaan järjestelmäsuojan ylläpidosta. Myyjä sopii kuormakapasiteetin poistamisesta sopimuksesta Fingridin kanssa hyvissä ajoin etukäteen.

Mikäli järjestelmäsuojan toimintavarmuudessa on vakavia puutteita tai OL3 toistuvien vikaantumisten takia Myyjälle aiheutuu ennakoimattomia vahinkoja, Myyjällä, Fingridillä ja TVO:lla on oikeus poistaa kuorma järjestelmäsuojan käytöstä.

Tätä sopimusta voidaan myös täydentää Myyjän ja TVO:n välisellä lisäsopimuksella, jos tämän sopimuksen mukaisen palvelun laajuus tai ehdot eivät täytä viranomaisten määräyksistä, pohjoismaisen sähköjärjestelmän ylläpitoa koskevien säännösten muuttumisesta tai muusta vastaavasta syystä aiheutuneita muutoksia järjestelmäsuojan ylläpitoon. Siinä tapauksessa, että uusien määräysten tai sääntöjen mukaista sopimusta ei aikaansaada osapuolten välisissä neuvotteluissa, TVO:lla on oikeus irtisanoa tämä sopimus yhden kuukauden irtisanomisajalla.

12.3 Sopimuksen purkaminen ja ennenaikainen päättymisen

Sopimuspuolella on oikeus purkaa sopimus, jos toinen sopimuspuoli on oleellisesti rikkonut sopimusta.

Lisäksi tämä Lisäkorvaussopimus päättyy aina, jos Myyjän ja Fingridin välinen sopimus puretaan tai se muusta syystä päättyy.

13 ERIMIELISYYDET

Sopimuksesta mahdollisesti aiheutuvat erimielisyydet, joita ei voida ratkaista keskinäisin neuvotteluin, ratkaistaan lopullisesti välimiesmenettelyssä Keskuskauppakamarin välimiesmenettelysääntöjen mukaisesti. Välimiesoikeus on yksijäseninen. Välimiesmenettelyn paikka on Helsinki ja kieli Suomi.

14 LUOTTAMUKSELLISUUS

Sopimuspuoli saa luovuttaa sopimukseen liittyviä luottamuksellisia tietoja kolmannelle osapuolelle vain toisen sopimuspuolen kirjallisella suostumuksella. Tämän estämättä TVO:lla on oikeus luovuttaa Fingridille tässä sopimuksessa tarkoitettuja tietoja.

Sähkömarkkinoiden toimintaan mahdollisesti vaikuttavien tietojen käsittelystä on määrätty lisäksi Fingridin ja Myyjän välisen sopimuksen liitteessä 2.

15 MUUT SOPIMUSEHDOT

Sopimuspuolet edesauttavat kumpikin osaltaan sopimuksen toteutumista. Sopimuspuolet antavat viivytyksettä toisilleen tämän sopimuksen soveltamisessa tarpeelliset tiedot pyrkien mahdollisimman automaattiseen tiedonsiirtoon.

Myyjä ilmoittaa kuormakohteen tasevastaavalle tämän sopimuksen olemassaolosta.

Tämä sopimus on tehty ja allekirjoitettu kahtena yhtäpitävänä kappaleena, yksi kummallekin sopimuspuolelle.

_____. päivänä _____ kuuta 2017
Paikka ja aika

[Yhtiö]

_____. päivänä _____ kuuta 2017
Paikka ja aika

TEOLLISUUDEN VOIMA OYJ

Liitteet: 1. Irtikytettävät kuormat, joilla Myyjä osallistuu OL3:n järjestelmäsuojaan